

Op vrijdag 20 maart 2026 wordt wereldwijd Wereldverteldag gevierd. Over de hele wereld komen vertellers en luisteraars samen om de eeuwenoude kunst van het verhalen vertellen te vieren. Het mondeling overdragen van verhalen is erkend als immaterieel erfgoed en opgenomen in de landelijke Inventaris van het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN). Verhalen, legenden, sagen, sprookjes en fabels geven betekenis aan het leven, en helpen ons de wereld om ons heen beter te begrijpen. De Zeemeermin van Westenschouwen is een Zeeuwse sage die gaat over het verdronken dorp Westenschouwen, op het eiland Schouwen-Duiveland. We nodigen je uit om het verhaal De Zeemeermin van Westenschouwen uit je hoofd te leren en te vertellen aan de leerlingen. Hieronder vind je het verhaal en een aantal verteltips.

Vorbereiding (15 minuten)

Leer het verhaal uit je hoofd. Schrijf eventueel een aantal steekwoorden onder het verhaal op. Bekijk de verteltips.

Verteltips

- Lees het verhaal van tevoren door en vertel het één keer aan jezelf. Meestal is dat voldoende om het vervolgens zelf aan iemand anders te vertellen.
- Schets als eerste de sfeer en situatie en zet de hoofdperso(o)n(en) neer. Neem even de tijd om ergens te 'landen'. ('Hier hoorde je het geluid van de golven en de wind ruisen. In de haven tikten de zeilen van de schepen tegen elkaar door de wind. Een visser loste zijn net en voelde de vissen door zijn handen gaan.')
- Benoem expliciet wat de hoofdpersoon dolgraag wil. Hij of zij zoekt iets, of is ergens bang voor. ('De inwoners hielden van hard werken en waren vrolijk.')
- Voeg een paar obstakels toe. De hoofdpersoon worstelt om het voor elkaar te krijgen, maar meestal lukt dat uiteindelijk. ('Westenschouwen lag op een eilandje in zee, dus alle handel moest vervoerd worden via schepen maar de wind hielp een handje mee en blies de schepen van en naar de haven.')
- Durf zelf sprekende details toe te voegen. Wat hoor je, wat zie je? Probeer de geluiden ook eens met klanken in plaats van woorden weer te geven.

('De zeilen tikten tegen elkaar door de wind tik-tak-tik-tak.')

- Zoek de verrassingen in het verhaal. Ook al ken je het zelf uitstekend, speur bewust naar momenten die vreemd zijn voor iemand die het verhaal niet kent. Dit zijn de momenten waarbij je kunt vragen: 'En wat denk je dat er toen gebeurde?' Of je kunt iets zeggen wat je publiek niet verwacht. ('Toen riep de zeemeermin iets, niet naar de vissers, maar richting de zee. Hoopvol strekte ze haar armen uit. De vissers volgden haar blik en wat zagen ze?')

Vorbereidende vragen

Met bovenstaande tips kom je een heel eind. Ben je iemand die zich graag nog wat meer voorbereidt, dan kun je jezelf vooraf de volgende vragen stellen, om beter in het verhaal te komen:

- Wie is de hoofdpersoon en wat wil diegene dolgraag? Wat voor gedachtes heeft diegene hierbij?
- Welke obstakels komt hij of zij tegen? En is diegene uiteindelijk succesvol?
- Wat voor visuele details kun je toevoegen? En welke klanken kun je zelf maken zonder woorden?
- Wat kan vreemd zijn voor iemand die het verhaal nog niet kent? Kun je daarnaartoe werken en op dat moment in het verhaal een vraag stellen of een pauze inlassen?
- Welke vragen kun je aan de kinderen stellen om ze erbij te betrekken en de betekenis te laten landen?

Aanpak in de klas

- Zet de leerlingen in een kring. Vertel het verhaal, bespreek het en laat de leerlingen daarna eventueel zelf een verhaal vertellen door te starten met een zin. De volgende leerling vertelt verder, enz.

Bespreek met de groep (5 minuten)

- Vertel dat het doorgeven van verhalen al eeuwenlang gebeurt. Soms veranderen verhalen daardoor; iemand voegt iets toe, of laat iets weg. De een vertelt het spannend, de ander vertelt het rustig. Ken jij een goede verhalenverteller? Welk verhaal ken jij uit je hoofd? Vertel je zelf weleens een verhaal of sprookje aan iemand?

Het verhaal (10 minuten)

De Zeemeermin van Westenschouwen

Er was eens, midden op zee, een stad genaamd Westenschouwen. Hier hoorde je het geluid van de golven en de win ruisen. In de haven tikten de zeilen van de schepen tegen elkaar door de wind. Een visser loste zijn net en voelde de vissen door zijn handen gaan.

De mensen werkten hard en waren vrolijk. Westenschouwen lag op een eilandje in zee, dus alle handel moest vervoerd worden via schepen. Gelukkig hielp de wind een handje mee en blies de schepen van en naar de haven. De handel ging goed, de stad groeide en de mensen werden rijk. Daardoor veranderde er iets. De inwoners werden iets té trots en zelfs een beetje arrogant: ze zeiden dat er nergens snellere schepen bestonden dan in Westenschouwen, nergens waren zulke mooie havens of zulke goede vissers. Al die rijkdom hadden ze aan zichzelf te danken, vonden ze, omdat ze zo hard werkten. Was er ergens armoede? Eigen schuld! Een ander helpen? Wat denk je wel!? Red jezelf maar, dat doen wij toch ook!? Iedereen moest zijn eigen boontjes maar doppen!

Je hoort het al: hun portemonnee werd steeds voller, maar hun hart steeds leger, steeds kleiner. Eigenlijk een groot verlies dus, maar niemand die ze dat wijs kon maken.

Op een dag gebeurde er iets wonderlijks. Een van de vissersboten haalde iets bijzonders uit het net. Het was een zeemeermin! Eerst schrokken de vissers, maar toen ze zagen dat de zeemeermin ongevaarlijk was, kregen ze de grootste pret. Joelend liepen ze rond het net. Ze plaagden haar: "Kijk haar eens trekken aan de netten, nou je krijgt ze toch niet los!" "Moet je die haren zien! Wie wil er nou groene haren?" "Ben je een vis of een vrouw?"

Toen riep de zeemeermin iets, niet naar de vissers, maar richting de zee. Hoopvol strekte ze haar armen uit. De vissers volgden haar blik: "Daar zwemt er nog een!". Dit was geen zeemeermin, maar een zeemeerman. Met snelle slagen kwam hij dichterbij.

Zijn lijf glinsterde, zijn baard en haren schuimwit, maar zijn gezicht was grauw en grijs. De wind blies hard in de zeilen van de vissersboot en schoot snel naar de haven toe, maar de zeemeerman kon het schip tóch bijhouden. "Geef mij mijn vrouw terug!" smeekte hij. "Toe mensen, laat haar gaan, maak ons geluk niet kapot, jullie hebben niets aan haar. Buiten het water kan zij niet leven en zal ze binnen een uur sterven. Geef haar terug, ik zal jullie duizendmaal belonen!". De vissers van Westenschouwen schaterden het uit en keerden hem de rug toe. Terug in de haven kwam iedereen kijken naar de bijzondere vangst, niemand had medelijden met de zeemeermin en ze gooiden stenen naar de zeemeerman. Toen kwam de zeemeerman hoog boven het water uit en bulderde; "Luister Westenschouwen". De mensen keken verschrikt op en spitsten hun oren.

"Ongeluk over Westenschouwen!" Zijn zware stem klonk hard over de golven en echode hard na in de haven. Het water rondom de zeemeerman was zwart geworden. Onheilspellend spoot het schuim op. Er klonk een vreemd gesuis in de lucht en aan de horizon dreven duistere wolken. "Luister, luister", riepen de mensen nu.

**"Westenschouwen, Westenschouwen,
Het zal je berouwen,
Dat je gevangen hebt mijn vrouw
Westenschouwen, daarom zal je vergaan,
Alleen je toren zal blijven bestaan!
Maar als je teruggeeft mijn vrouw,
Zal ik wallen rondom het stadje bouwen."**

Sprak de zeemeerman, en toen dook hij weg. Even was het stil maar al snel barstten de mensen in lachen uit. Ze besloten de zeemeermin gevangen te houden. Maar het lachen zou hen snel vergaan, want vanaf toen sloeg het noodlot steeds vaker toe in de stad. Er spoelde zoveel zand de haven in, dat er geen schip meer kon aanmeren. Soms zagen ze de zeemeerman uit de golven schieten, handen vol met zand en zeewier. Het zand bedekte de haven en de huizen, vulde gaten en kieren, daken stortten in en de mensen sloegen op de vlucht. Alleen de toren bleef staan. Eeuwenlang stond die daar. Door weer en wind. Rouw, rouw over Westenschouwen, het zand fluisterde het, de golven ruisten het en de wind loeide het rond de eenzame toren.

